

Kvalitetsutviklingsutvalget på Elevorganisasjonens 1.

Landsstyremøte

Oppsummering

Hva er en god skole?

For å skape en god skole er det flere faktorer som spiller inn. Tilrettelegging, elevmedvirkning, lærerressurser, et ønske om å lære og vite hvorfor man lærer, er flere grunnlag for å skape en god skole. I tillegg er det viktig at elever er rusta til å bli en god samfunnsborger, på andre sider enn bare det faglige. Elever trenger mer enn bare utdanning for å kunne få jobb. Det skal være en klar sammenheng mellom fagene og hvordan bruke de videre i livet. Til dette trenger alle skoler engasjerte og erfarne rådgivere, samt lærere som utfyller mer enn bare det faglige behovet hos elever.

En godt utfylt lærer skal kunne skape engasjement og nysgjerrighet hos elever. Det har vært en oppfatning om at lærere bare lærer vekk det de selv synes er nødvendig og viktig. En lærer som er utfylt skal óg kunne se viktigheten i kunnskapen de formidler. De skal være tilgjengelige, utfordrende og sympatiske. De skal se eleven fra flere sider enn deres faglige kompetanse for å skape et god skolemiljø. For at det skal være åpent for diskusjon er det forutsatt at det bør være et trygt og godt skolemiljø. Flere ytterlige tankeganger som står utenfor skolens verdisett kan og diskuteres godt, rasisme, diskriminering, trakassering, lhbt.

For at elever skal kunne medvirke må det være lik oppfatning om hvorfor de er på skolen. Vite formålet med kunnskapen de lærer seg. En skole skal ikke bare være en utdannelsesarena men og en dannelsesarena. På en god skole er lærere og elever likestilte, elevmedvirkning er satt i fokus og elevråd blir hørt av ledelsen slik at de har en reell påvirkningskraft, et elevråd skal være bygget opp rundt viten at de medvirker inn i skoleledelsen via et demokratisk system. Elever skal kunne medvirke i egne vurderingssituasjoner, planleggingsdager og måloppnåelse. For å kunne gjennomføre god elevmedvirkning trenger elever å vite hvordan og hvorfor. Er det ikke lagt til grunn

elevorganisasjonen

at elever har påvirkningskraft på egen hverdag minsker engasjementet og skaper en følelse av ineffektivitet.

Det er viktig at både elever og lærere er klar over mulighetene for elevmedvirkning. Som lærer kan du tilrettelegge skoledagen for elevene og derav øke elevmedvirkningen. Elever skal bli ivaretatt. De skal føle seg trygge og bli sett og hørt. Aller viktigst er det at eleven trives fysisk og psykisk. Dette vil styrke elevenes engasjement. Administrasjonen skal tilrettelegge for elever som sliter, enten det er faglig eller sosialt, samtidig som lærere skal se hver enkelt elev. For det er utrolig viktig at elever blir sett på som ressurser i egen hverdag og ikke bare kunnskapsmottakere. Muligheten for at elever og lærere skal snakke sammen som medmennesker, hvor læreren ikke er autoritær, skal være en selvfølge.

En god skole er en skole hvor elever ønsker å lære, og ikke bruker dager på å pugge for å bestå. Dagens skole er karakterbasert og prestasjonsbasert og ikke tilrettelagt hver enkelt elev. Elever, lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonale myndigheter har behov for bred informasjon om flere faktorer som påvirker en elevs oppvekst. Fritid, det faglige på skolen, lærere sitt forhold og oppførsel mot elever. Det må vektlegges at elever er forskjellige og har behov for selv å påvirke sin egen skolehverdag. Det skal være en skole eleven ønsker å reise til og delta på. Det er vanskelig for lærere å finne all denne informasjonen gjennom undersøkelser tatt digitalt. På samme måte støtter eksisterende prøver dårlig opp under informasjonsbehovene lærere trenger på elever sosialt.

Hva trenger alle skoler å vite for å kunne vurdere tilstanden og utvikle skolen?

Alle skoler trenger å vite hvordan, hvorfor og hva de vurderer. For å kunne vurdere skolen trenger det å være stadfestet behovene til eleven. Er det behov for ekstra norsktimer, mindre klasser, et annet behov for de forskjellige linjene? Ekstra viktig er det at alle elever informeres om rettighetene sine for å kunne forstå og vurdere tilstanden til skolen. Det skal læres om klaging, hva som hører hjemme og ikke hjemme i skolen. Det skal læres om lover og regler, faglige forutsetninger og behov, og hva som mangler

hos både elever og lærere. Det skal være arenaer hvor man kan snakke og lære om rettigheter. Skolen skal informeres om lærere. Lærere skal være trygge og ha undervisning som er relevant for eleven, både den enkelte elever og elever som et felleskap, for å skape en bedre relasjon mellom elev og lærer.

Administrasjonen og skoleeiere skal fortelle hva elever og lærere kan gjøre dersom de trenger hjelp med noe. De skal og være klar over elever og lærere sitt sosiale og faglige behov. Det er viktig å lede en skole med elevenes beste som grunnlag, ikke lede det som en bedrift med skolens beste som grunnlag. Skolen er bygget for elevene, det er ikke elevene som er der for å finansiere og forbedre skolen. Det skal være en form for vurdering som kan tydeliggjøre at elever lærer det de skal. For skoleeier og nasjonale myndigheter må høre på alle instansene i skolen. Dette er viktig for å vurdere tilstanden og utvikle skolen.

Hva trenger skolen å vite om deg og dine medelever for å kunne gjøre skolen så god som for deg/dere?

En av de viktigste faktorene for elevmedvirkning er elevrådet. Er man utenfor elevrådet kan veien til å påvirke være lang. Om bare de ressurssterke elevene blir valgt inn i elevrådet blir det et snevert bilde av elever som et mangfold. Det er utrolig viktig å se elever som enkeltelever. Skolen trenger å vite at du og dem lærer forskjellig. I dag er psykisk helse et mye omtalt tema, og det med stort behov. Skolen må ha forståelse for hvorfor en elev er borte fra skolen. På samme måte skal det være en like lav terskel for eleven å stole på skolen. Dette er grunnleggende element for å skape en skole som er så god som mulig for elevene.

Det er lett å finne ut hva en skole trenger å vite om elever for å forbedre skolen. Elevmedvirkning er en av de enkleste metodene for å komme innpå elever. Alle mennesker er forskjellige, og alle elever lærer forskjellig og presterer forskjellig under forskjellige vurderingssituasjoner. En skoledag skal tilrettelegges etter elevers behov – fritid, mat og søvn. Kartleggingsprosessen trenger å starte allerede i førsteklasse for å finne behovene til elevene. Elever i år har andre behov enn elevene i fjor og det sosiale miljøet i klassen ved nivådeling og gruppedeling forandres hvert år.

Hva trenger elever å vite for å kunne utvikle skolen til å bli så god som mulig?

Elever trenger å vite hvilke valg, rettigheter og tilbud de har for å kunne få den utdanningen de ønsker. De må være informert om elevrådets påvirkningskraft og hva de kan gjøre for å påvirke sin egen skolehverdag. Hvilke arenaer man har for å spre sine meninger, Elevorganisasjonen, skolemiljøutvalget, elevrådet, elevombudet, rettighetshjelpen, er gode startpunkt for elevmedvirkning. Det skal og belyses at elevmedvirkning ikke bare er forbeholdt videregående skoler.

På alle trinn skal elever kunne vite hvordan man kan få tak i helsesykepleier og rådgivere, de må være bevisste på hvilke hjelpemidler de har rett på. En elev skal utvikles, bygge sosial kompetanse og mestre samarbeid. De trenger teknisk opplæring og oppdaterte ressurser. Om elever blir presentert data slik at de har et utgangspunkt for å løse opp hvordan de problemene manifesterer seg på deres skole, kan de har målrettet påvirkning. Det er vanskelig for elever å utvikle sin egen personlige skole om de ikke er klar over skolens problemer.

Gir nasjonale prøver, eksamenskarakterer og standpunktkarakterer god informasjon om elevenes kompetanse?

Om dagens nasjonale prøver, eksamenskarakter og standpunktkarakter gir god informasjon om elevens kompetanse er et ja og nei spørsmål. Disse vurderingsgrunnlagene gir mye informasjon om eleven, men rører bare så vidt borti overflaten hos de fleste. Skolen skal skape en god elev, derfor er det upresist å si at gode elever er de som klarer å sitte stille å gjennomføre en kompetanseprøve. Elever blir ofte vurdert ut fra formuleringer, måten de skriver på og hvordan de jobber, i stedet for hva de har av kunnskap, noe som gjør at eksamen sier lite om hva man i realiteten har av kunnskap. På denne måten viser standpunkt en bredere refleksjon ettersom den er satt av en lærer som kan se helheten i elevens arbeid.

Problemet med standpunktkarakterer er utfordringen med å være objektiv. Karakterer generelt måler en gitt ramme hvor mestring, innsats og progresjon står utenfor. En lærer skal kunne ta med dette i vurderingen de gjør av eleven sin. Noe som ikke kan

legges skjul på er det faktum at alle er mennesker, og alle mennesker er forskjellige. Derfor kan det fort oppfattes at lærere favoriserer elever. Uansett hvordan en elev jobber eller kommuniserer skal ikke det påvirke vurderinger.

Gir elevundersøkelsen et godt (nok) bilde av elevenes opplevelse av skolehverdagen?

Elevundersøkelsen gir ikke godt nok syn på elevenes opplevelse av skolehverdagen. Dette er det flere grunner til. Det er flere som ikke svarer ordentlig fordi de ikke har fått nok informasjon om hvor viktig elevundersøkelsen er. Det skal informeres godt i forveien at undersøkelsen er til elevenes beste. Elever opplever undersøkelsen som unødvendig ettersom de ikke er klar over det grunnleggende behovet for kartlegging av trivsel. Noen elever har hatt undersøkelser som bare omhandler ett fag. Her vises det at elevene var mer engasjerte, samtidig som spørsmålene var lettere å forstå. En undersøkelse er enklere å svare på om spørsmål er relaterbare og situasjonsbaserte.

Situasjonene er ikke alltid like lett å kjenne seg igjen i. Ikke alle elever opplever noe negativt på skolen før de gjennomfører elevundersøkelsen. Det er en undersøkelse med spørsmål som kan besvares forskjellig alt etter dagsformen til eleven. Det er en stor fordel at undersøkelsen er anonym og den gir et bedre bilde enn ingenting, men den er ikke optimal. For hvordan klarer en anonym undersøkelse å gi tilbakemelding til læreren din? Det er heller ikke lett å sette et tall på hva en elev føler, spesielt når følelser forandres fra dag til dag. Et spørsmål kan tolkes på forskjellige måter av forskjellige personer. Derfor er det vanskelig å fange opp hva en elev sliter med og hvem som sliter med det.

Er det for mange/for lite/passe prøver, tester kartlegginger og andre vurderingssituasjoner i skolen i dag?

Antall vurderinger elever har på skolen i dag er veldig varierende. Det har mye og si hvilke fag du tar, hvilke linje du går på, og hvilke lærere som følger deg opp. En eksamensperiode på skolen kan fort bli mye stress og ta opp energi og fritid fra både lærer og elever. Dette er på ingen måte bærekraftig. Elever skal kunne ha større innvirkning på prøveplanen og utformingen av den for å kunne styrke skole og trivsel. Trives eleven på skolen er det lettere å henge med og gjennomføre det som skal til.

Det skal være mer kartlegging av elever enn en fagsamtale i året. Her skal eleven kunne være ærlig og stole på læreren sin. Fagsamtaler i dagens skole blir oppfattet som dårlig fordelt utover skoleåret. Det skal og informeres hvordan lærer ønsker å vurdere eleven, og hvor mange vurderinger, i løpet av skoleåret. Samtidig skal det være mulig for elever å kunne gi tilbakemelding til lærere. Ikke alle lærere gjør dette i dag og det går utover kvaliteten på arbeidet. Kvaliteten på en prøve har mye å si for utfallet til eleven. Skoler bør ha en egen vurderingsansvarlig på skolen som kan se gjennom prøver.

Hadde prøver gått igjennom en utenforliggende part hadde det vært lettere å koble den opp til pensumet en elev skal gjennom. Det er elever som ikke alltid kan delta i timene, eller som lærer like godt av praktisk undervisning. Da er det viktig at prøver omhandler fakta man kan finne enkelt i pensum. At elever sitter igjen med kunnskap fra en prøve, der de pugger få dager i forveien for å bestå, er vanskelig å etterstrebe. Fort kan det samle seg opp for mye pensum på en prøve og det blir vanskelig å tydeliggjøre kunnskapen sin. Det skulle vært større fokus på hva elever gjør i timen, eller kortere og mer presise oppgaver som utgjorde vurderingsgrunnlaget.

Hva gir god elevmedvirkning?

Samarbeid og kommunikasjon mellom lærere, elever og ledelsen legger godt til rette for elevmedvirkning. Det er og formålstjenlig å ha gode verneombud. En ledelse skal høre elevrådet og ta de seriøst. Samtidig skal elevråd respektere ledelsen sine avgjørelser. Det skal være en lav terskel for å kunne diskutere og si ifra mellom disse to partene.

De fleste avgjørelser, forandringer og vedtak kan gjennomføres med god elevmedvirkning. dessverre er det flere skoler som ikke tenker på at de kan inkludere elevene. Skoleeiere, lærere og rektorer må være villig og åpen til å prøve ut forslagene til elevene. Rektor på skolen kan alltid prøve ut ideene elevene kommer med, selv om det kan virke som en dårlig ide i utgangspunktet. En lærer blir sett på som den autoritære på skolen og kan derfor fort misbruke makten sin. Derfor må lærere vise at

de tar tilbakemeldinger til seg, ikke fordi det er pliktig, men fordi de ønsker tilbakemeldinger og å gjøre det beste for elevene.

Et elevråd som klarer å hente informasjon fra avdelingene og bruke det til å påvirke på en god måte er god elevmedvirkning. Derfor må det praktiseres og prioriteres å skape et godt miljø for elevråd på skoler. Det har vært skoler som har fått gått gjennom elevundersøkelsen besvarelsene hvor de da kan komme med spesifikke tiltak som kan forbedre skolen. Det er å mulig å skape anonyme plattformer hvor elever kan komme med tilbakemeldinger på en mer presis måte en elevundersøkelsen. Alt dette vil styrke og gi god elevmedvirkning.

Hvordan bør elever involveres for å best mulig kunne utvikle skolen?

Elever skal involveres fra start til slutt under prosesser som påvirker de. Helt fra idemyldring til evalueringen. Derfor er samarbeidet mellom elevråd og skoleledelsen utrolig viktig. En god dialog om når skolen skal starte, forslag til aktivitetsdager og andre generelle arrangement er ideelt. Gode og glade elever fører til en god skole, spesielt når ledelsen ser verdien av å høre på elevene.

Akkurat slik som alle myndige beboere i Norge kan stemme på hvem som skal styre landet, skal elever få lov til å bidra med utviklingen av skolen. For det er elever som vet best hvordan elever lærer best. Skoler skal vurdere å gjennomføre en undersøkelse som overordna sett kan påvirke hvordan opplæringa foregår og hva elever undervises i. Få engasjert alle elvene i elevmedvirkningen, eksisterende engasjerte elever har allerede flere arenaer de kan bruke. Villigheten til å delta på elevråd og til å engasjere seg hadde økt om flere hadde forstått hvordan de kan endre skolen sin til det bedre.

Hva kan elever bidra med i arbeidet for å best mulig kunne utvikle skolen?

Det er mye en elev, og alle elever, kan bidra med i arbeidet for å best mulig utvikle skolen. De kan ikke vedta alt, men de kan få sitte i utvalg og de har lov til å delta i debatten om skole i en mye større grad enn det vi gjorde før. Elevrådet og ungdomsrådet kan påvirke bystyret og bidra med mye, så lenge de har arenaer til det

elevorganisasjonen

og infoen om at de kan gjøre det. For det er for mange beslutninger som blir tatt uten at elever involveres.

Elevers rettigheter til å medvirke skal formidles godt, samt kunnskap om Elevorganisasjonen. Det er alt for mange elever som ikke er klar over elevmedvirkning, dette er et miljø skolen og skoleeiere må være med å skape. Allerede i fylkene er det flere elever som blir involvert i arbeidet med skolen, men det er veldig splittet. Det største problemet er for elevene å vite hvor de står. Informasjonsflyten til elevmassen er for dårlig, selv om elevene er det eneste skolen er skapt for.

Hva er det viktig at utvalget tar med seg når vi skal vurdere styrker og utfordringer med dagens system og aktørenes behov for informasjon?

Det er viktig at utvalget tar med seg det faktum at elever lærer forskjellig og at lærere trenger opplæring og oppfølging gjennom hele karrieren deres. De må ta med seg hvor og hvordan elever best mottar hjelp, for det er en stor styrke, men og svakhet, at elever er forskjellige. Det finnes ingen standard A4 elev.

Hvilket informasjonsbehov har elever, lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonale myndigheter for å vurdere tilstanden og utvikle kvaliteten i skolen?

Elever skal dele sin erfaring om skolehverdagen og være en av de partene som skal fortelle hvordan skolen oppleves. Hvordan skolen fungerer, hva elevmedvirkning er og bidra i prosessene rundt prøver, timeplaner og andre vurderinger. Elever må ha så mye kunnskap om skolen som mulig, for å kunne påvirke ulike metoder for undervisning, elevmedvirkning, skolemiljø og andre deler av skolen. En elev må ha informasjon, trygge rammer og riktige hjelpemidler for å kunne uttale seg om og under elevmedvirkning.

Lærere har behov for å vite hvordan elever opplever skolen og elevmedvirkning. De må kunne se det individuelle behovet og det generelle behovet hos elever. En lærer skal ha kontroll og kunnskap om den enkelte eleven, klassen, skolen og det nasjonale skole omfanget. Kunnskapen om hva elever opplever trenger å være best på det individuelle nivået og i klassen, men også ha kunnskap om hva elever opplever samlet på skolenivå,

kommune/fylkes nivå og nasjonalt. Lærere skal ha kunnskap om hvordan det anbefales at de legger opp utdanningsløpene det kommende året. I en krisesituasjon, eksempelvis pandemien og nå lærerstreiken, trenger de tydelige retningslinjer om hvordan situasjonen utformer seg og hva som skal gjøres for å bedre den for elevene. Dette er for at lærere skal kunne tilpasse seg etter hvordan skolen driftes, og derfor hjelpe elever.

Skoleledere må forstå hvordan elever opplever skolen på klassenivå og skolenivå. De skal ha et overordnet blikk lokalt. Det er og en nødvendighet at de får info om hvordan lærere forstår utfordringer til elever og hvordan de tilpasser seg disse utfordringene. Skoleledere skal ha informasjon om de politiske beslutningene, for deres ansvar er å lede hele skolen. De trenger også informasjon om de politiske beslutningene som tas på skoleeier nivå og nasjonalt nivå. Derfor trenger en ledelse å ha kunnskap oppover mot det lokale og nasjonalt samtidig som nedover mot enkelt elever og lærere.

Skoleeiere skal vite hvordan hver eneste skole har det. De generelle blant alle skolene og de individuelle problemstillingene blant hver enkelte skole også. Perspektiver fra lærere og elever, hva de opplever og hvilke behov de trenger er viktig at kommer frem. Da kan skoleeiere supplere og dekke behovet som trengs nedover og kommunisere det oppover til nasjonale myndigheter for å drive skolen.

Nasjonale myndigheter skal ha kontroll på hvordan skoleeiere, skoleledere, lærere og elever opplever skolen og hvilke problemstillinger som opptar hverdagen. For nasjonale myndigheter er det ekstra viktig å passe på opplevelsene til spesielt lærerne og elevene, de er grunnmuren til skolen og all læring som foregår. De skal komme med tiltak til hvordan skolen kan bli bedre med fokus på elever og lærere og følge opp hvordan ordninger påvirker disse to partene, og legge til rette for at de skal gjøre jobben sin godt.

Hvordan støtter eksisterende prøver, brukerundersøkelser, verktøy og datakilder disse behovene?

Eksisterende prøver, brukerundersøkelser, verktøy og datakilder støtter opp behovene til skolen og gir et overblikk. Dessverre får de ikke dybde, ærlighet og kvaliteten som er ønsket gjennom slike undersøkelser. Elevundersøkelsen og Ungdata former størsteparten av vårt blikk på elever sin trivsel og opplevelse av skolen, og er veldig overordnet. All informasjon i skolen er det viktig at vi får med oss på en eller annen måte. Da får vi masse data på hvordan en gruppe elever jobber og opplever skolen. Fokuset derimot er også veldig målrettet inn mot å finne enkelte fakta om elever og parter i skolen i dagens system. Vi fanger sjeldent hele personen i hvordan vi vurderer og undersøker i skolen. I Elevundersøkelsen finner man generell informasjon om trivsel og miljø. Med vurderinger måler vi mye hvor godt elever er til å presentere kunnskap - men ikke nødvendigvis kunnskapen de har. Dataen vi har gir et veldig overordnet blikk på skolen, hvordan eleven presterer rent faglig, men ikke helheten av en elev.

Hva vurderer dere som de viktigste styrkene, utfordringene og dilemmaene med kvalitetsvurderingssystemet slik det er i dag?

De viktigste styrkene vi har med kvalitetsvurderingssystemet slik det er i dag er tydelige trender. Vi kan se at gjennom tiltak vi gjør om trivsel vil stige eller ikke over tid.

Trendene gjør det også enkelt å se større problemstillinger i skolen. Utfordringen vår er at vi ikke får det individuelle synet på elever for å kunne veilede de lokalt på skolene. Vi får se hvordan det faglige går. Vi får se differansen mellom den anonyme karakteren på eksamen og standpunktkarakteren en lærer gir av elevenes helhetlige vurdering gjennom året. Dessverre er det nesten umulig å finne en vurdering som måler alle elever helt perfekt, og en sammensetning som i dag vil heller ikke gi oss kunnskap om hele elevene. Standpunkt viser eleven sin kunnskap og oppførsel, mens eksamen er totalt likestilt men man kan ikke vise helheten av hvem du er til en ukjent sensor på fem timer. Vi har ikke nok kunnskap, vi har mye erfaring, men ikke mye forskning på hvordan elevene skal vurderes rettferdig.

Dilemmaet blir at for hver enkelt lærer å ha et godt kjennskap til hver enkelte elev blir en ressurstung oppgave. Som selvfølgelig hjelpes av et godt utformet NKVS, men å kjenne hver enkelte krever mye tid. I motsetning er det lite ressurskrevende å få store undersøkelser, som Elevundersøkelsen, som kan gi mange tall om hvordan skolen

elevorganisasjonen

oppleves. Det må komme en balanse mellom behovet for kunnskap om hver enkelte person i skolen, og hva som skal gå til nasjonale undersøkelser og kartlegginger. Da blir det enklere å prioritere tiden vi har i skolen, og sørge for at systemet blir så effektivt som mulig.

Med vennlig hilsen

Aslak Berntsen Husby

Leder

Hannah Baarøy

Sentralstyremedlem